

סליחה
על השאלה

דרכא
DARCA SCHOOLS

כרטיס למורה - רקע ושאלות

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ" משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲנֹשׁ תֵּלְכִי אֶלְךָ, וּבְאֲנֹשׁ תֵּלְכִי אֶלְיוֹ; עִמָּךְ עָמִי, וְאֶל-הֵיָאֵל-לְהִי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, ולישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סְבִתָּא רַבָּתָא, סְבִתָּא גְדוֹלָה של דוד המלך.

לפניכם רשימת שאלות לבחירה העוסקות בחג השבועות והקשריו. תוכלו לבחור, להוסיף ולשנות.

*שימו לב לשאלה 5 האם להעלות סוגיה זו בכתה.

1. במגילת רות מסופר על ירידתה של משפחת אלימלך, שהייתה אמידה (לפי אחת הדעות אבי המשפחה היה שר האוצר מבית לחם) והיגרה למואב בשעת הרעב בארץ ישראל. מה דעתך על הגירתם למואב בשעת הרעב? האם המעשה צודק או לא? נמק/!
2. כיצד יגיבו אזרחי מדינת ישראל, אם חלילה בשעת מלחמה או משבר כלכלי שר הביטחון או שר האוצר יעזבו את הארץ? למה יכול דבר כזה לגרום לתושבי המדינה?
3. קבלת האחר: מגילת רות מתארת את תהליך הגיור וההשתלבות בעם של רות המואביה. המגילה מדגישה את קבלת הזר והשונה לחברה שלנו. כיצד לדעתך מדינת ישראל מקבלת את הזר בחברה? נמק/!
4. האם צריך לקבל כל זר שמבקש לבוא לארץ ישראל? את מי כן? את מי לא? נמק/!
5. בחוק השבות, שנחקק בשנת 1950 העניקה מדינת ישראל לכל יהודי אשר הביע את רצונו להשתקע בישראל את הזכות לעלות לישראל ולקבל תעודת עולה, בשנת 1970 נוסף לחוק השבות סעיף המעניק את הזכויות לבן/בת זוג, בן, ולנכד של יהודי. מסכים/מסכימה? מתנגד/ת? נמק/!

שבועות

1

מגילת רות ומיהו יהודי

דרכא | עליה
על השאלה

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ". משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלָיו; עַמִּי עָמִי, וְאֶל-לֵהֲיָךְ אֶלְהִי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, וישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סְבָתָא רַבָּתָא, סְבָתָא גְדוֹלָה של דוד המלך.

לאילו אירועים את/ה
מבצע/ת ספירה?

שבועות

2

מגילת רות ומיהו יהודי

דרכאן | סליחה
על השאלה

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ". משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלָיו; עִמָּךְ עָמִי, וְאֶל-לֵהֳיָךְ אֶלְהִי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, ולישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סְבִתָּא רַבְתָּא, סְבִתָּא גְדוֹלָה של דוד המלך.

כיצד יגיבו אזרחי מדינת ישראל, אם חלילה בשעת מלחמה או משבר כלכלי שר הביטחון או שר האוצר יעזבו את הארץ? למה יכול דבר כזה לגרום לתושבי המדינה?

שבועות

3

מגילת רות ומיהו יהודי

דרכאן | סליחה
על השאלה

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ" (משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלָי, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלָיו; עִמָּךְ עָמִי, וְאֶל-לֵהֳיָךְ אֶלְהִי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, ולישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סֶבְתָּא רַבְתָּא, סֶבְתָּא גְדוֹלָה של דוד המלך.

קבלת האחר: מגילת רות מתארת את תהליך הגיור וההשתלבות בעם של רות המואבייה. המגילה מדגישה את קבלת הזר והשונה לחברה שלנו.
כיצד לדעתך מדינת ישראל מקבלת את הזר בחברה? נמק/!

שבועות

4

מגילת רות ומיהו יהודי

דרכאן | סליחה
על השאלה

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ". משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי, וּבְאֲשֶׁר תְּלִינִי אֵלָיו; עַמִּי עָמִי, וְאֶל-לֵהֲיוֹת אִתִּי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, ולישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סִבָּתָא רַבָּתָא, סִבָּתָא גְדוֹלָה של דוד המלך.

האם צריך לקבל כל זר שמבקש לבוא לארץ
ישראל? את מי כן? את מי לא? נמק/!

שבועות

5

מגילת רות ומיהו יהודי

דרכאן | סליחה
על השאלה

נהוג ברוב קהילות ישראל לקרוא את מגילת רות בחג השבועות. המגילה מספרת על משבר לאומי "יְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ". משפחת אלימלך – אלימלך, נעמי ושני הבנים (מחלון וכליון), בוחרת להגר למואב – מקום טוב יותר מבחינה כלכלית. מחלון וכליון נישאים לערפה ולרות. לאחר שנים, כאשר האב אלימלך והבנים מתים, נעמי חוזרת אל ארץ מולדתה, ישראל. במסע הזה ערפה נפרדת מנעמי, ורות המואביה בוחרת להצטרף לנעמי ולעם ישראל ומצהירה: "כִּי אֶל-אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלָי, וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלָיו; עִמָּךְ עָמִי, וְאֶל-הָיָה אִתִּי". המגילה מסתיימת כאשר לרות נולד בן בשם עובד, לעובד נולד בן ששמו ישי, ולישי נולד בן שהוא דוד המלך. יוצא מכך שרות היא סְבָתָא רַבָּתָא, סְבָתָא גְדוֹלָה של דוד המלך.

בחוק השבות, שנחקק בשנת 1950 העניקה מדינת ישראל לכל יהודי אשר הביע את רצונו להשתקע בישראל את הזכות לעלות לישראל ולקבל תעודת עולה, בשנת 1970 נוסף לחוק השבות סעיף המעניק את הזכויות לבן/בת זוג, בן ולנכד של יהודי.
מסכים/מסכימה? מתנגד/ת? נמק/י!

כרטיס למורה - רקע ושאלות

חג שבועות מכונה גם בשם חג מתן תורה. על פי המסורת, עשרת הדיברות ניתנו לעם ישראל בבוקר חג השבועות, והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה. מקובלי צפת ראו בחג מתן תורה הזדמנות לתיקון הלוחות השבורים או לתיקון חטאם של בני ישראל, שישנו עד מאוחר ביום מתן תורה במקום להמתין בכיליון עיניים בציפייה לאירוע. המקובלים פיתחו סדר לימוד בשם "תיקון" – תיקון ליל שבועות. בליל חג שבועות יש אנשים הנשארים ערים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה. בדור הנוכחי התפשט מנהג תיקון ליל שבועות לכלל החברה הישראלית, ונפגשים בו יהודים מכל הגוונים לערבי שיח ולימוד. זה הפך להיות לילה שמחבר בין כל זרמי היהדות ומזכיר לנו שעל אף כל השוני, הפירוד והדעות השונות בנוגע לקיום מצוות התורה, יש משהו אחד שמחבר את כולנו, הלא הוא התורה.

לפניכם רשימת שאלות לבחירה העוסקות בחג השבועות והקשריו. תוכלו לבחור, להוסיף ולשנות.

1. איזה תיקון היית רוצה לעשות בבית הספר, שישפיע לטובה על התלמידים ועל התלמידות?
2. איזה תיקון/שינוי היית רוצה שיתרחש בכיתה שלך?
3. מה היית רוצה לתקן בחברה הישראלית?
4. אילו היית עורך/עורכת ערב לימוד, 'תיקון' – את מי היית מזמין/ה לתיקון שלך כמשתתף/ת וכמרצה? מה היה הנושא שהיית בוחר/ת?

שבועות

1

תיקון ליל שבועות

דרכא | סליחה
על השאלה

חג שבועות מכונה גם בשם חג מתן תורה. על פי המסורת, עשרת הדיברות ניתנו לעם ישראל בבוקר חג השבועות, והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה. מקובלי צפת ראו בחג מתן תורה הזדמנות לתיקון הלוחות השבורים או לתיקון חטאם של בני ישראל, שישנו עד מאוחר ביום מתן תורה במקום להמתין בכיליון עיניים בציפייה לאירוע. המקובלים פיתחו סדר לימוד בשם "תיקון" – תיקון ליל שבועות. בליל חג שבועות יש אנשים הנשארים ערים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה. בדור הנוכחי התפשט מנהג תיקון ליל שבועות לכלל החברה הישראלית, ונפגשים בו יהודים מכל הגוונים לערבי שיח ולימוד. זה הפך להיות לילה שמחבר בין כל זרמי היהדות ומזכיר לנו שעל אף כל השוני, הפירוד והדעות השונות בנוגע לקיום מצוות התורה, יש משהו אחד שמחבר את כולנו, הלא הוא התורה.

איזה תיקון היית רוצה לעשות בבית הספר,
שישפיע לטובה על התלמידים
ועל התלמידות?

שבועות

2

תיקון ליל שבועות

דרכא | סליחה
על השאלה

חג שבועות מכונה גם בשם חג מתן תורה. על פי המסורת, עשרת הדיברות ניתנו לעם ישראל בבוקר חג השבועות, והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה. מקובלי צפת ראו בחג מתן תורה הזדמנות לתיקון הלוחות השבורים או לתיקון חטאם של בני ישראל, שישנו עד מאוחר ביום מתן תורה במקום להמתין בכיליון עיניים בציפייה לאירוע. המקובלים פיתחו סדר לימוד בשם "תיקון" – תיקון ליל שבועות. בליל חג שבועות יש אנשים הנשארים ערים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה. בדור הנוכחי התפשט מנהג תיקון ליל שבועות לכלל החברה הישראלית, ונפגשים בו יהודים מכל הגוונים לערבי שיח ולימוד. זה הפך להיות לילה שמחבר בין כל זרמי היהדות ומזכיר לנו שעל אף כל השוני, הפירוד והדעות השונות בנוגע לקיום מצוות התורה, יש משהו אחד שמחבר את כולנו, הלא הוא התורה.

איזה תיקון/שינוי היית רוצה שיתרחש
בביתה שלך?

שבועות

3

תיקון ליל שבועות

דרכא | שליחה
על השאלה

חג שבועות מכונה גם בשם חג מתן תורה. על פי המסורת, עשרת הדיברות ניתנו לעם ישראל בבוקר חג השבועות, והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה. מקובלי צפת ראו בחג מתן תורה הזדמנות לתיקון הלוחות השבורים או לתיקון חטאם של בני ישראל, שישנו עד מאוחר ביום מתן תורה במקום להמתין בכיליון עיניים בציפייה לאירוע. המקובלים פיתחו סדר לימוד בשם "תיקון" – תיקון ליל שבועות. בליל חג שבועות יש אנשים הנשאים ערים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה. בדור הנוכחי התפשט מנהג תיקון ליל שבועות לכלל החברה הישראלית, ונפגשים בו יהודים מכל הגוונים לערבי שיח ולימוד. זה הפך להיות לילה שמחבר בין כל זרמי היהדות ומזכיר לנו שעל אף כל השוני, הפירוד והדעות השונות בנוגע לקיום מצוות התורה, יש משהו אחד שמחבר את כולנו, הלא הוא התורה.

מה היית רוצה לתקן
בחברה הישראלית?

שבועות

4

תיקון ליל שבועות

דרכאן | סליחה
על השאלה

חג שבועות מכונה גם בשם חג מתן תורה. על פי המסורת, עשרת הדיברות ניתנו לעם ישראל בבוקר חג השבועות, והלימוד הוא ההכנה ליום מתן התורה. מקובלי צפת ראו בחג מתן תורה הזדמנות לתיקון הלוחות השבורים או לתיקון חטאם של בני ישראל, שישנו עד מאוחר ביום מתן תורה במקום להמתין בכיליון עיניים בציפייה לאירוע. המקובלים פיתחו סדר לימוד בשם "תיקון" – תיקון ליל שבועות. בליל חג שבועות יש אנשים הנשארים ערים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה. בדור הנוכחי התפשט מנהג תיקון ליל שבועות לכלל החברה הישראלית, ונפגשים בו יהודים מכל הגוונים לערבי שיח ולימוד. זה הפך להיות לילה שמחבר בין כל זרמי היהדות ומזכיר לנו שעל אף כל השוני, הפירוד והדעות השונות בנוגע לקיום מצוות התורה, יש משהו אחד שמחבר את כולנו, הלא הוא התורה.

אילו היית עורך/עורכת ערב לימוד, 'תיקון'
– את מי היית מזמין/ה לתיקון שלך
כמשתתף/ת וכמרצה? מה היה הנושא
שהיית בוחר/ת?

כרטיס למורה - רקע ושאלות

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמַח בְּטָנָא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הִכָּהֵן הַטָּנָא מִיָּדְךָ... (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סְלִינוּ עַל כְּתִפֵּינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

לפניכם רשימת שאלות לבחירה העוסקות בחג השבועות והקשריו. תוכלו לבחור, להוסיף ולשנות.

1. כיצד תרגיש/י אם הפרי הראשון שגדל אינו שלך?
2. האם הפרי הראשון (הביכורים) שגדל בעץ הוא מיוחד ושונה משאר הפירות בעץ?
3. להיות בכור – זה טוב או לא?
4. האם לבכור יש אחריות יתרה משאר האחים או האחיות?
5. האם הילד הבכור, הגדול יותר, הוא חכם יותר? מפונק יותר? מקבל יותר?

שבועות

1

חג הביכורים והבכור

דרכאן סליחה
על השאלה

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדְךָ..." (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סֵלִינוּ עַל כְּתִפֵּינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

כיצד תרגיש/י אם הפרי הראשון
שגדל אינו שלך?

שבועות

2

חג הביכורים והבכור

דרכאן סליחה
על השאלה

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָּא מִיָּדְךָ..." (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סְלִינוּ עַל כְּתִיבֵינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

האם הפרי הראשון (הביכורים) שגדל בעץ
הוא מיוחד ושונה משאר הפירות בעץ?

שבועות

3

חג הביכורים והבכור

דרכאן סליחה
על השאלה

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָּא מִיָּדְךָ..." (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סְלִינוּ עַל כְּתִיבֵינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

להיות בכור – זה טוב או לא?

שבועות

4

חג הביכורים והבכור

דרכאן סליחה
על השאלה

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמַח בְּטֵנְאָ וּבְהִלָּכָתָ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֵּנָא מִיָּדְךָ..." (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סֵלִינוּ עַל כְּתִיבֵינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

האם לבכור יש אחריות יתרה
משאר האחים או האחיות?

שבועות

5

חג הביכורים והבכור

דרכאן סליחה
על השאלה

חג השבועות נקרא בתורה חג הקציר וגם "יום הביכורים". וכך כתוב: "וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמָּקוֹם... וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָּא מִיָּדְךָ..." (דברים, כ"ו). בזמן בית המקדש, בחג השבועות התחילה תקופת הבאת הביכורים, טקס שיש עמו עלייה לרגל למקום המקדש, במהלכו העם מודה לא-ל על הארץ שניתנה לו תוך הבאת ביכורים - הפרי הראשון שביכר מפירות שבעת המינים בלבד. משחרב המקדש בטלו הביכורים. החל מראשית ההתיישבות החדשה בארץ ישראל נוהגים במרבית המושבים, הכפרים והקיבוצים, לערוך טקסי הבאת ביכורים, שבהם חוגגים גם את סוף הקציר. בעקבות החלטת הוועד הלאומי והקרן הקיימת לישראל לחדש את מנהג הבאת הביכורים בחג השבועות, חיבר המשורר לוין קיפניס בשנת 1929 את השיר "סֵלִינוּ עַל כְּתִפֵּינוּ". השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים השונים מכל רחבי הארץ ואת השמחה המתלווה לכך.

האם הילד הבכור, הגדול יותר, הוא חכם יותר? מפונק יותר? מקבל יותר?

כרטיס למורה - רקע ושאלות

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממזאב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

לפניכם רשימת שאלות לבחירה העוסקות בחג השבועות והקשריו. תוכלו לבחור, להוסיף ולשנות.

1. המגילה עוסקת בחסד; מהו חסד בעיניך/בעינייך?
2. היכן לדעתך קיימת מידת החסד בחברה של ימינו במדינת ישראל? היכן היא חסרה?
3. אילו חסדים שנעשים עבור אחרים את/ה מכיר/ה?
4. האם השתתפת במעשה חסד? מה הייתה הרגשתך במעשה זה?
5. במגילת רות שמתרחשת בתקופת קציר חיטים, מתוארות מצוות העוסקות בחובתו של בעל השדה להשאיר חלק מהיבול לעניים, כלומר לתת לעניים מתנות כגון לקט, שכחה ופאה. כיצד לדעתך יש לקיים מתנות עניים כאשר אין לאדם שדה ברשותו?

שבועות

1

חסד במגילת רות

דרכא | סליחה
על השאלה

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממואב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

המגילה עוסקת בחסד;
מהו חסד בעיניך/בעינייך?

שבועות

2

חסד במגילת רות

דרכאן | סליחה
על השאלה

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממואב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

היכן לדעתך קיימת מידת החסד בחברה של
ימינו במדינת ישראל? היכן היא חסרה?

שבועות

3

חסד במגילת רות

דרכא | סליחה
על השאלה

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממואב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

אילו חסדים שנעשים עבור אחרים
את/ה מכיר/ה?

שבועות

4

חסד במגילת רות

דרכא | סליחה
על השאלה

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממואב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

האם השתתפת במעשה חסד?
מה הייתה הרגשתך במעשה זה?

שבועות

5

חסד במגילת רות

דקנא סליחה
על השאלה

הסיבה לקריאה במגילת רות בחג השבועות, היא שעיקר סיפור המגילה התרחש בתקופה זו של השנה, בימי קציר חיטים. יש הנוהגים גם לקשור את מגילת רות לחג השבועות כי בשבועות נפטר דוד המלך. בנוסף, חג השבועות הוא חג מתן תורה, והמגילה מדגישה את האוניברסליות של התורה: כל הרוצה לקבל את התורה יוכל לעשות כן גם אם הוא ממואב, עם שהיה באותה תקופה אויב מר וקשה לעם ישראל. יסוד עיקרי בתורה הוא יסוד החסד; מגילת רות כולה היא חסד.

במגילת רות שמתרחשת בתקופת קציר חיטים,
מתוארות מצוות העוסקות בחובתו של בעל השדה
להשאיר חלק מהיבול לעניים, כלומר לתת לעניים
מתנות כגון לקט, שכחה ופאה. כיצד לדעתך יש לקיים
מתנות עניים כאשר אין לאדם שדה ברשותו?

ברטיס למורה - רקע ושאלות

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דָּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה. סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

לפניכם רשימת שאלות לבחירה העוסקות בחג השבועות והקשריו. תוכלו לבחור, להוסיף ולשנות.

1. מה את/ה מעדיף/מעדיפה, מאכלי חלב או בשר? נמק/י.
2. חג השבועות – חג הגבינות. על איזו גבינה או מאכל חלבי את/ה מוותר/ת? מדוע?
3. יש המתנגדים לצריכת מוצרי חלב בהתבסס על העובדה שהפקת חלב מתועש כרובה בסבלם של בעלי החיים. מה דעתך? מה היית מציע/ה?
4. מה דעתך על מנהג שפיכת המים? האם ראוי לבטלו?
5. איזה נזק נגרם לדעתך ממנהג שפיכת המים?
6. כיצד לדעתך נוכל לחסוך במים בהתנהלות היום-יומית שלנו?

שבועות

1

על מאכלי חלב ומים

דרכאן | סליחה
על השאלה
TRUCK SCHOOLS

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דָּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

מה את/ה מעדיף/מעדיפה,
מאכלי חלב או בשר? נמק/!

שבועות

2

על מאכלי חלב ומים

דרכא | סליחה
על השאלה
TRUCK SCHOOLS

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

חג השבועות – חג הגבינות.
על איזו גבינה או מאכל חלבי את/ה
מוותר/ת? מדוע?

שבועות

3

על מאכלי חלב ומים

דרכאן | סליחה
על השאלה

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דָּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

יש המתנגדים לצריכת מוצרי חלב בהתבסס על העובדה שהפקת חלב מתועש כרובה בסבלם של בעלי החיים. מה דעתך? מה היית מציע/ה?

שבועות

4

על מאכלי חלב ומים

דעתא | סליחה
על השאלה

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

מה דעתך על מנהג שפיכת המים?
האם ראוי לבטלו?

שבועות

5

על מאכלי חלב ומים

דרכא | סליחה
על השאלה
TRUCK SCHOOLS

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומריים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דָּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

איזה נזק נגרם לדעתך
ממנהג שפיכת המים?

שבועות

6

על מאכלי חלב ומים

דרכאן | סליחה
על השאלה

חג השבועות הוא חג מתן תורה, היום שבו התרחש מעמד הר סיני. חז"ל המשילו את התורה לחלב: כשם שחלב אם מספק את כל צרכיו החומרניים של התינוק היונק, כך התורה מספקת את כל הצרכים הרוחניים של האדם, והפסוק "דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" מתוך שיר השירים נדרש על יום מתן תורה.

סיבה נוספת לאכילת חלב בחג השבועות היא שבמעמד הר סיני ניתנו לעם ישראל כל החוקים, כולל חוקי הכשרות. עד מתן תורה בני ישראל לא נהגו על פי הלכות אלו; הבשר שהיה להם והכלים שלהם הפכו להיות באותו יום ללא כשרים. המעמד היה בשבת, והם לא יכלו להכשיר את הכלים, ועל כן לא יכלו לאכול בשר ביום זה. החלופה שהייתה להם הייתה לאכול חלב; לפיכך נוהגים לאכול חלב בחג השבועות. בעבר נהגו לזלף מים זה על זה משום שהתורה נמשלה למים. נהגו לשפוך מים על עוברים ושבים וקיימו קרבות מים בין ילדים. ברבות הימים חכמי הדור ביקשו לבטל מנהג זה משום הקלקול הרב שהוא גורם.

כיצד לדעתך נוכל לחסוך במים
בהתנהלות היום-יומית שלנו?